
* * * *Reculer pour mieux sauter.*

Gelijk de ouderen van dagen zich nog kunnen herinneren, ging na Groen's dood de leus het land door, en dit bij alle phalanx van onze partij: Nu niet te snel voorwaarts dringen. Veel beter zelfs dat we ons aanvankelijk naar den achtergrond terugtrekken. Niet ijlings aansturen op deelneming aan het Bewind. Veel liever als volkspartij onze krachten sterken. En dan later afwachten, wat Hooger beschikking over ons gehengen zal.

Dit drukte men toen uit met het Fransche spreekwoord: *Reculer pour mieux sauter.*

Toch werd ook toen zelfs met dat „*pour mieux sauter*” nog geenszins gedoeld op het grijpen naar de portefeuilles. Groen van Prinsterer ging ons hier nooit in voor. Zelfs toen er een oogenblik sprake van kwam, liep 't alles weer dood. De eenige vooraanstaande man die er altoos op drong, was wijlen de hoogleeraar Doedes van Utrecht, maar, met heel onze Pers, bleef de *Standaard* er zich steeds tegen verzetten.

Wat later komen kon, bleef af te wachten, voorshands bleef *Geen portefeuille!* „de leus.” Een leuze, vooral versterkt, toen de ervaring ons leerde, hoe de idee zelve van reeds mee regeeren en in Van Zuylen van Nyevelt's en in van Lynden van Sandenburg's optreden ten deele *fiasco* maakte.

Dat de Schoolquaestie later drong het „*reculer*” op te geven, is tot daaraan toe, maar het dringen, ja, hunkeren naar de portefeuilles scheen steeds in strijd en met de kleinheid van ons getal, en met het speciale karakter van onze beginselen.

Drieërlei vooral weerhield.

Vooreerst, dat we er nooit zelfstandig voor konden optreden, maar steeds ons met andere partijen ervoor hadden te verbinden. En ten andere dat we er den noodigen voorraad van mannen niet voor hadden.

Versta dit laatste niet verkeerd. Een *élite* van hoogstaande staatslieden hadden we steeds, maar hun klein aantal slonk gedurig nog, doordat ze geplaatst werden in hooge staatsambten. En ook dat daargelaten, was het aantal toch steeds zóó gering, dat 't niet mogelijk bleek voor elk van de verschillende Departementen ook maar één specialiteit van naam aan te wijzen, indien 't komen mocht tot een geheel antirevolutionair Kabinet. We waren en bleven de partij der